

Професійне самовизначення особистості є одночасно процесом і результатом її загального професійного розвитку як суб'єкта майбутньої професійної діяльності. Результатом такого розвитку у вік ранньої юності є психологічна готовність до професійного самовизначення, яка свідчить про самостійний вибір старшокласником свого професійного шляху, мети, цінностей і моральних норм у майбутній професії та пов'язаного з нею способу життя. Одночасно сформованість такого новоутворення є критерієм прояву ефективності розвитку цього тривалого і складного процесу в старшому шкільному віці. Завершується він лише тоді, коли у старшокласника на основі адекватної самооцінки та реалістичного рівня домагань сформується позитивне ставлення до себе як до суб'єкта майбутньої професійної діяльності, що передбачає готовність до ефективної в майбутньому професійної діяльності та самореалізації у ній.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що психологічна готовність особистості до професійної діяльності є соціокультурним і психологічним феноменом, що включає в себе впорядковану сукупність ціннісно-змістовних регулювальників, що забезпечують стійкість його суб'єктної позиції і емоційно-вольових станів.

Література

1. Помиткіна Л.В. Психологічна готовність студентів до прийняття стратегічних життєвих рішень / Л.В.Помиткіна // Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України / м.Київ – 2012р. – 656 с.
2. Рибалка В. В. Особистісний підхід у профільному навчанні старшокласників : Монографія / За ред. Г.О.Балла. – К.: ПППО АПН України, 1998. – 160 с.
3. Барчі Б. В. Кризи професійного становлення особистості / Б. В. Барчі // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» : зб.наук.пр. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2018. – Випуск 1(7). – С.258-260.

УДК 373.2.015.31-053.4:159.937(043.2)

БАРЧІЙ М.С., ГЕРЦ О.А.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема розвитку пізнавальної активності дитини дошкільного віку, набуття досвіду пізнання є дуже актуальною саме в сучасних умовах реформування освіти. Сучасні заклади дошкільної освіти покликані забезпечувати умови для самореалізації та розвитку кожної індивідуальності, створенні покоління, здатного навчатися впродовж усього життя. Саме пізнавальна активність є основою засвоєння дитиною культурного досвіду людства, необхідною умовою формування розумових якостей особистості дошкільника, її самостійності, ініціативності, успішності, творчості.

У дослідженнях з проблеми пізнавальної активності дошкільників науковці підкреслюють різні її аспекти. Т. Ткачук розглядає пізнавальну активність як самостійну, ініціативну діяльність дитини, спрямовану на пізнання навколишньої дійсності (як прояв допитливості) й зумовлену

необхідністю розв'язання пізнавальних завдань, що постають перед нею у конкретних ситуаціях [2]. С. Кулачківська та С. Ладивір визначають пізнавальну активність як якісну ознаку діяльності дитини дошкільного віку, властивість самої особистості, стан її готовності до пізнавальної діяльності [1]. Пізнавальна активність – це риса особистості, яка проявляється у її ставленні до пізнавальної діяльності, передбачає стан готовності, прагнення до самостійної діяльності, спрямованої на засвоєння дитиною соціального досвіду, накопичених людством знань та способів діяльності, знаходить свій вияв у пізнавальній діяльності.

Пізнавальна активність – це потреба дитини в пізнавальній діяльності, активному прояві інтересу до довкілля, самої себе, людей, предметів, об'єктів, яка приносить їй задоволення; як здатність цікавитися невідомим, виявляти готовність до розв'язання проблемних ситуацій; здійснювати елементарні мислительні дії (аналізувати, порівнювати, синтезувати, узагальнювати, аргументувати та приймати в підсумку вірне рішення); володіти початковими формами дослідництва, експериментування, винахідництва; радіти від власних відкриттів, прагнути обходитися при цьому власними силами, що необхідна їй для реалізації своїх можливостей, здібностей.

Пізнавальна активність дітей дошкільного віку формується і розвивається на основі пізнавальної потреби у різних видах діяльності, забезпечує формування цілісного уявлення про оточуючий світ і характеризується наявною пізнавальною орієнтацією дошкільника, ініціативою, самостійністю дитини, інтересом та оригінальністю. Вона з віком змінюється, стає більш цілеспрямованою. С. Ладивір основними показниками пізнавальної активності вважає наступні: увага та особливий інтерес до предмета; емоційне ставлення до предмета (подив, нерозуміння, заклопотаність, тобто розмаїття емоцій, викликаних предметом); дії, спрямовані на детальніше розпізнавання предмета, усвідомлення його функціонального призначення; загальна кількість таких дій як показник інтенсивності обстеження та якісна характеристика дій, їх різноманітність, заміна одних дій іншими, паузи, пов'язані з роздумами про предмет; постійний інтерес до предмета, навіть за його відсутності [1].

С. Ладивір та інші дослідники фіксують три види пізнавальної активності дітей дошкільного віку: 1) репродуктивно-наслідувальна активність, в основі якої лежить співробітництво з дорослим; 2) пошуково-виконавська активність носить більш складний характер, оскільки передбачає більш самостійне відношення дитини до виконуваної діяльності; свідоме ставлення до висунутих завдань, пошукова діяльність щодо шляхів їх вирішення та ін.; 3) творча активність дитини виявляється у здатності дитини до самостійної постановки завдань та творчого підходу до їх вирішення [1]. Розвиток творчої пізнавальної активності дошкільників має особливе значення, характеризується розширенням інформаційного простору.

Дослідники визначають основні напрями формування пізнавальної активності дошкільників:

– залучення дітей до різних форм дослідницької, пошукової діяльності;

- збагачення змісту специфічно дитячих форм діяльності (ігрової, зображувальної, рухової, практичної, діяльності спілкування);
- цілеспрямований розвиток сприймання як початкового етапу образного пізнання дійсності;
- поєднання пізнавальної діяльності на заняттях (в організованих формах діяльності), різноманітних нерегламентованих видів дитячої діяльності та самостійної пізнавальної діяльності;
- забезпечення особистісної активності дошкільників у навчально-пізнавальному процесі;
- індивідуалізація взаємодії педагога з дітьми відповідно до рівнів пізнавальної активності;
- створення розвивального середовища, яке сприяє формуванню у дошкільників допитливості, пізнавального інтересу, ініціативи, самостійності пізнання [3].

Таким чином, можемо підкреслити, що пізнавальна активність дітей дошкільного віку перебуває на рівні становлення і в подальшому стане міцним підґрунтям для розвитку пізнання у процесі майбутньої життєдіяльності. Використання інноваційних технологій у навчально-виховному процесі дозволяє створювати сприятливі умови для розвитку активної пізнавальної діяльності дітей, надання можливості діяти самостійно, досліджувати, експериментувати, мислити творчо, використовувати у власній діяльності раніше набуті знання та навички, проявляти ініціативу.

Література

1. Ладивір С. Пізнавальна активність старших дошкільнят: індивідуальні особливості/ С. Ладивір // Дошкільне виховання. – № 11, 2006. – С. 3-6.
2. Ткачук Т. А. Розвиток пізнавальної активності дітей дошкільного віку у спілкуванні з вихователем : дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Т. А. Ткачук. - Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2003 – 211 с.
3. Товкач І.Є. Формування пізнавальної активності старшого дошкільника у ході мовленнєвих занять / І.Є. Товкач // Молодий вчений. - № 3 (06), березень, 2014.– С. 103-106.

УДК 37.015.3:159.922.7:378:37.011.3-051

БРЕЦКО І.І., МАТЬОЛА М.А.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Навчальна мотивація, як і будь-який інший її вид, системна, характеризується спрямованістю, стійкістю і динамічністю. Так, в роботах Л.І. Божович і її співробітників, на матеріалі дослідження учбової діяльності учнів наголошувалося, що вона спонукається ієрархією мотивів, в якій домінуючими можуть бути або внутрішні мотиви, пов'язані із змістом цієї діяльності і її виконанням, або широкі соціальні мотиви, пов'язані з потребою дитини зайняти певну позицію в системі суспільних відносин. [1].

Можливість створення умов виникнення інтересу до вчителя, до навчання



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>